

СИЛАБУС

Волинський національний університет імені Лесі України
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра лісового і садово-паркового господарства

Комплексна навчальна практика (основи фахової підготовки, геодезія, ботаніка, лісове ґрунтознавство)

Коротка характеристика: нормативна; 1 курс 2 семестр; 4 кредити ЄКТС; 120 год.; форма контролю – залік.

Терміни практики: 4 тижні

Викладач: [Голуб Сергій Миколайович](#)

Науковий ступінь – кандидат сільськогосподарських наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства факультету біології та лісового господарства

Контактна інформація: Golub.Sergiy@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Викладач: [Расюн Віктор Леонідович](#)

Науковий ступінь – -

Вчене звання – -

Посада – старший викладач кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру географічного факультету

Контактна інформація: Vityokko@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Викладач: [Голуб Валентина Олександрівна](#)

Науковий ступінь – кандидат сільськогосподарських наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Контактна інформація: Golub.Valentina@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Викладач: [Шевчук Михайло Йосипович](#)

Науковий ступінь – доктор сільськогосподарських наук

Вчене звання – професор

Посада – професор кафедри лісового та садово-паркового господарства факультету біології та лісового господарства

Контактна інформація: Shevchuk.Mychaylo@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Передумови проходження практики: попередньо студент повинен прослухати курси: основи фахової підготовки, геодезія, ботаніка, лісове ґрунтознавство.

2. КОМПЕТЕНЦІЇ

Після якісного проходження практики студенти опанують такі компетенції, як:

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 11. Навички здійснення безпечної діяльності.

ФК 1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

ФК 2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.

ФК 6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.

ФК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

ФК 10. Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців.

В сукупності з іншими фаховими освітніми компонентами це дозволить досягти наступних програмних результатів:

РН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

РН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

РН 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

РН 9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

РН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.

РН 13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.

РН 14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

РН 16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

Бригадний принцип організації практики додатково забезпечує набуття soft skills, зокрема навичок співпраці в колективі, фахового спілкування тощо.

3. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

ОСНОВИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Зміст, основні завдання, тривалість
1. Ознайомлення з метою і завданнями практики, правила оформлення звіту, формою ведення щоденника. Інструктажі з правил пожежної безпеки в парках і лісах та з техніки безпеки при виконанні польової практики. Отримання індивідуального завдання з практики. Розробка плану його виконання. – 5 год.
2. Ознайомлення з структурою і роботою Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства – 5 год. <u>Мета:</u> Знайомство з структурою і основними напрямками діяльності Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства <u>Місце практики:</u> Волинське обласне управління лісового та мисливського господарства <u>Завдання:</u> 1. Ознайомлення з лісорозведенням та лісовідновленням, охороною і захистом лісу та побічним лісокористуванням ОУЛМГ. 2. Описати рекреаційні пункти у волинських лісах, їх мету створення і значення.
3. Практичне заняття на території Волинського лісового селекційно-насінневого центру на тему «Технології розмноження та вирощування лісових і декоративних рослин» – 10 год. <u>Мета:</u> Навчитись працювати в польових умовах з як звичайним садивним матеріалом, так і покращеним, вирощеним на селекційно-насінневій основі. <u>Місце практики:</u> Волинський лісовий селекційно-насінневий центр, с. Лище, Луцький р-н., Волинська обл. <u>Завдання:</u> 1. Ознайомлення з основним завданням ДП «Волинський ЛСНЦ», виробничими потужностями, асортиментом лісових рослин. 2. Вивчити технологію заготівлі і збереження насіння основних лісоутворюючих порід. 3. Самостійна робота студентів з вивчення агротехніки вирощування посадкового матеріалу.
4. Ознайомлення з декоративними рослинами відкритого і закритого ґрунту – 5 год. <u>Мета:</u> Навчитись технологіям догляду за рослинами відкритого і закритого ґрунту. <u>Місце практики:</u> агробіостанція ВНУ імені Лесі Українки, декоративний розсадник «GALAVIN» (на вибір). <u>Завдання:</u> 1. Вивчити біологічне різноманіття декоративних рослин. 2. Вивчити особливості догляду за рослинами, які знаходяться в теплицях, парниках і відкритому ґрунті. 3. Провести пересаджування однієї рослини. 4. Ознайомитись з методами вегетативного розмноження рослин, які використовуються у озелененні.
5. Оформлення звіту за практику, захист звіту – 5 год.

ГЕОДЕЗІЯ

Зміст, основні завдання, тривалість
1. Ознайомлення студентів з метою і завданнями практики, формою ведення щоденника. Інструктаж з правил техніки безпеки при виконанні топографо-геодезичних робіт. Отримання індивідуального завдання з практики. Розробка плану його виконання. – 4 год.
3. Практичні заняття на тему «Горизонтальна (теодолітна) зйомка частково забудованої ділянки місцевості» – 10 год. <u>Мета:</u> Опанувати технологію проведення наземних геодезичних знімів і процеси камеральної обробки цих знімів з використанням комп'ютерної техніки. <u>Місце практики:</u> ВНУ імені Лесі Українки, територія навколо корпусу К університету. <u>Завдання:</u> 1. Прокласти теодолітні ходи для забезпечення горизонтальної зйомки на заданій ділянці місцевості. 2. Виконати горизонтальну зйомку ситуації місцевості в масштабі 1:500 різними способами (способом прямокутних координат та полярним методом). 3. Скласти ситуаційний план ділянки місцевості в масштабі 1:500. 4. Визначити загальну площу ділянки і площі окремих угідь аналітичним і механічним способом.
4. Практичні заняття на тему «Поздовжнє технічне нівелювання» – 10 год. <u>Мета:</u> Навчитись технології виконання нівелювання. <u>Місце практики:</u> ВНУ імені Лесі Українки, територія навколо корпусу К університету. <u>Завдання:</u> 1. Нівелювання точок теодолітного ходу. 2. Обчислення польових журналів. Визначення перевищень по ходам та оформлення схем висотної знімальної мережі. 3. Обчислення висот точок окремих нівелірних ходів. Складання каталогу висот точок.
5. Оформлення звіту за практику, захист звіту – 6 год.

БОТАНІКА

Зміст, основні завдання, тривалість
1. Ознайомлення з метою і завданнями практики, правила оформлення звіту, формою ведення щоденника. Ознайомлення з програмою практики, отримання індивідуальних завдань, підготовка знаряддя і обладнання для роботи, інструктаж з техніки безпеки; – 5 год.
2. Ознайомлення з методичною літературою, атласами та визначниками, обладнанням і методиками проведення польових і камеральних досліджень – 5 год. <u>Місце практики:</u> кафедра ботаніки і методики викладання природничих наук, гербарна лабораторія.

3. Проведення спостережень, збір матеріалу, камеральна обробка матеріалу, оформлення польових щоденників і необхідної документації, підготовка і оформлення колекцій – 15 год. <u>Мета:</u> формування у студентів уявлення про типових представників місцевої альго-, міко- та ліхенофлори, архегоніат, голонасінних і покритонасінних, ознайомлення з методиками проведення ботанічних досліджень. <u>Місце практики:</u> парки і сквери м. Луцька, агробіостанція ВНУ імені Лесі Українки, ДП «Волинський лісовий селекційно-насінневий центр», Ківерцівський національний природний парк Цуманська Пуща <u>Завдання:</u> 1. Ознайомлення з найбільш поширеними та рідкісними видами альго-, міко- та ліхенофлори, архегоніат, голо- і покритонасінних; систематичне положення, відмінні риси певного виду, роду, порядку. 2. Вивчити морфологічні ознаки певних видів (життєва форма, тип, способи розмноження) альго-, міко- та ліхенофлори, архегоніат, голо- і покритонасінних. 3. Засвоїти методики збору матеріалу. 4. Оволодіти прийомами камеральної обробки зібраного матеріалу. 5. Навчитись працювати з визначниками рослин та визначати види в польових умовах. 6. Вміти застосовувати ботанічну номенклатуру; робити опис видів альго-, міко- та ліхенофлори, архегоніат, голо- і покритонасінних. 7. Провести визначати досліджуваних видів рослин до типу, класу, порядку, родини, виду за допомогою визначальних таблиць. 8. Оформити колекції альго-, міко- та ліхенофлори (грибів, лишайників тощо). 9. Створити гербарії архегоніат і покритонасінних. 10. Оформлення польових щоденників і необхідної документації. 4. Оформлення звіту за практику, захист звіту – 5 год.

ЛІСОВЕ ГРУНТОЗНАВСТВО

Зміст, основні завдання, тривалість
1. Ознайомлення з метою і завданнями практики, правила оформлення звіту, формою ведення щоденника. Ознайомлення студентів із метою, завданнями практики, правилами поведінки і техніки безпеки під час виконання завдань практики, методикою вибору місця проведення польових досліджень. Конкретизація завдань на період навчальної практики. Ознайомлення з основними методами польових досліджень. Вивчення ґрунтів району дослідження на основі карти ґрунтів України. – 5 год. 2. Вивчення ґрунтових профілів різних ґрунтово-біокліматичних поясів: ознайомлення з основними ґрунтоутворюючими породами; - закладання і опис ґрунтового розрізу під керівництвом викладача. Взяття зразків ґрунту. – 5 год. <u>Місце практики:</u> агробіостанція ВНУ імені Лесі Українки. <u>Завдання:</u> Закладання ґрунтового розрізу з проведенням його опису.

3. Польовий період індивідуальних досліджень: вивчення ґрунтів у різних районах міста Луцька та приміських територій: річкової заплави (дерноволучні, торфоглейові, дерново-глейові); надзаплавної тераси; міжрічкових ділянок під різними рослинними угруповуваннями, тощо. – **15 год.**

Місце практики: парки і сквери м. Луцька, агробіостанція ВНУ імені Лесі Українки, ДП «Волинський лісовий селекційно-насінневий центр».

Завдання:

1. Польове вивчення ґрунтів (закладання і вивчення розрізів, взяття зразків і монолітів ґрунтів, вивчення їх морфології і фізичних властивостей тощо);
2. Визначити назву ґрунту на основі його морфологічного опису;
3. Ведення польового щоденника і заповнення бланків опису ґрунтів.
4. Оформлення польових щоденників і необхідної документації.

4. Камеральна обробка зібраного матеріалу, складання і оформлення звіту про практику; захист звіту – 5 год.

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль виконання навчальної практики здійснюється у два етапи: на першому етапі здійснюється оцінка якості практичного виконання польових робіт на лісових і садово-паркових об'єктах і оцінюються якість виконання індивідуальних завдань; на другому етапі приймається захист звіту керівником практики.

Якість виконання польових робіт перевіряється викладачем безпосередньо на місці проведення цих робіт. Оцінюється дотримання методики та правильність користування спеціальним інвентарем.

Якість виконання камеральних робіт і якість бригадного звіту перевіряється викладачем після здачі звіту перед захистом.

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: – знання предмету та володіння матеріалом; – дисциплінованість під час проходження практики; – самостійність та ініціативність; – професійна спрямованість.	15
2. Особистісні характеристики: – дисциплінованість під час проходження практики; – самостійність та ініціативність; – професійна спрямованість.	10
3. Оцінювання процесу проходження практики: – вміння володіти вимірювальними інструментами; – оволодіння методиками вирощування рослин, тощо; – вміння проводити опис ґрунтових розрізів	25
4. Оцінювання звітної документації: – доля особистої участі члена бригади у підготування звіту; – оформлення польових матеріалів; – підбір і доцільність застосування формул та інших методів розрахунків; – правильність виконання розрахунків; – змістовність і повнота розкриття звіту.	25
5. Захист практики	25
Сума	100

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

1. Волгін С. О. Ботаніка: Методичні рекомендації до лабораторних занять з ботаніки для студентів I курсу спеціальностей «Лісове господарство» та «Садово-паркове господарство» біологічного факультету. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 84 с.
2. Лісознавство: методичні вказівки та завдання до лабораторних занять / А.О. Бондар, Є.О. Кременецька, В.К. Коновальчук, В.В. Левченко, С.Є. Сендонін. Київ, 2010. 50 с.
3. Навчальна практика з ботаніки. Методичні рекомендації до проходження комплексної (зоолого-ботанічної) практики з ботаніки для студентів 2 курсу спеціальностей 091 "Біологія", 014 "Середня освіта (Біологія)" біологічного факультету / Укладачі: І. І. Кузьмішина, Л. О. Коцун, Б. Б. Коцун. – Луцьк: Вежа-Друк, 2019. – 44 с.
4. Недвига М.В. та ін.. Лабораторний і польовий практикум з ґрунтознавства. – Київ: Агропромвидав України, 1999. – 240 с.
5. Шевченко В.О. Навчальна топографо-геодезична практика: Навчально-методичний посібник для студентів географічних спеціальностей. Київ: Фітосоціоцентр, 2005. 44 с.
6. Лісове ґрунтознавство : методичні рекомендації до лабораторних робіт / М. Й. Шевчук. - Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2019. – 76 с.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Билай В.И. Основы общей микологии / В. И. Билай. – К.: Высш.шк., 1989. – 392 с.
2. Ващенко В.І. Геодезичні прилади та приладдя: Навчальний посібник. Львів: Євросвіт, 2006. – 208 с.
3. Водорості та лишайники. Методичні рекомендації до лабораторних занять для студентів 1 курсу біологічного факультету. 2-ге видання.- Луцьк: Друк ПП Іванюк В.П., 2009. – 76 с.
4. Гарибова Л.В. Основы микологии. Микофология и систематика грибов и грибоподобных организмов: Учебное пособие. М.: Товарищество научных изданий КМК, 2005. – 220 с.
5. Горленко М.В. Курс низших растений. М.: Высш.шк., 1981. – 520 с.
6. Ґрунти Волинської області : монографія / М. Й. Шевчук, М. І. Зінчук, П. Й. Зінчук та ін. ; за ред. д.с.-г.н., проф. М. Й. Шевчука. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 144 с.
7. Кучерява Л.Ф., Войтюк Ю.О., Нечитайло В.А. Систематика вищих рослин. 1. Археогоніати. – К.: Фітосоціоцентр, 1997. 256 с.

8. Костіков І.Ю. Ботаніка. Водорості та гриби: Навчальний посібник. К.: Арістей, 2006. – 473 с.
9. Липа О.Л. Ботаніка. Київ: Вища школа, 1975. – 450 с.
10. Мікологія. Методичні рекомендації до лабораторних занять студентів I курсу біологічного факультету.- Луцьк: Друк ПП. Іванюк В.П., 2013. – 31 с.
11. Методичні рекомендації для проведення лабораторних занять з систематики вищих рослин (відділ Magnoliophyta) для студентів біологічного ф-ту. Луцьк: Друк ПП Іванюк В.П., 2010. – 52 с. 11.
12. Назаренко І.І. та ін. Ґрунтознавство: Підручник. – Чернівці, 2003. – 400 с.
13. Нечитайло В.А. Ботаніка. Вищі рослини. Київ: Фітосоціоцентр, 2000. – 432 с.
14. Нечитайло В.А. Систематика вищих рослин / В.А. Нечитайло, О.Л. Липа. – К.: Вища шк., 1993. – 426 с.
15. Оляницька Л.Г. Курс лекцій з систематики нижчих рослин. Київ: Фітосоціоцентр, 1999. – 234 с.
16. Островський А.Л. Геодезія. Навчальний посібник. Ч. I. Львів: В-во Львівської політехніки, 2011. – 440 с.
17. Свириденко В.Є. Лісівництво. Підручник. К.: Арістей, 2005. – 544 с.
18. Швиденко А.Й. Лісознавство: Підручн. для вузів. Чернівці: Зелена Буковина, 2001. – 354 с.
19. Шацький національний природний парк: фотоальбом / уклад. Ф. В. Зузук, В. П. Войтюк, І. І. Кузьмішина, Л. О. Коцун, О. П. Зінченко, К. Б. Сухомлін, В. І. Матейчик; відп. ред. Ф. В. Зузук. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 400 с.; іл.

Допоміжна

20. Волосецький Б.І. Геодезія у природокористуванні. Львів: В-во Національного університету “Львівська політехніка”, 2008. – 288 с.
21. Горшенин Н.М. Лесоводство / Н.М. Горшенин, А.И. Швиденко. – Львов: Изд-во Львовского ун-та, 1977. – 303 с.
22. Жизнь растений. Т. 2: Грибы / под. ред. М. В. Горленко. – М.: Просвещение, 1976. – 479 с.
23. Жизнь растений. Т. 3: Водоросли. Лишайники / под. ред. М.М.Голлербаха. – М.: Просвещение, 1977. – 488 с.
24. Жизнь растений. Т. 4: Мхи. Плауны. Хвощи. Папоротники. Голосеменные растения / [под. ред. И.В.Грушвицкого, С.Г.Жилина]. – М.: Просвещение, 1978. – 443 с.
25. Жизнь растений. Т. 5 (1). Цветковые растения / под. ред. А.Л.Тахтаджяна. – М.: Просвещение, 1978. – 428 с.
26. Жизнь растений. Т. 5 (2). Цветковые растения / под. ред. А.Л.Тахтаджяна. – М.: Просвещение, 1980. – 508 с.
27. Жизнь растений. Т. 6. Цветковые растения / под. ред. А.Л.Тахтаджяна. – М.: Просвещение, 1982. – 528 с.
28. Инструкция по топографической съемке в масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 и 1:500 / ГУГК СССР. – М.: Недра, 1985. – 120 с.
29. Перович Л.М. Геодезія, ч.2 : Навчальний посібник. Л.: Новий світ – 2000, 2005. – 208с.
30. Погребняк П.С. Лісова екологія і типологія лісів. Вибрані праці. Київ: Наукова думка, 1993. – 496 с.
31. Погребняк П.С. Общее лесоводство / П.С. Погребняк. – М.: Колос, 1968. – 440 с.
32. Тревого І.С. Геодезичні прилади. Практикум. Львів, В-во НУ «Львівська політехніка», 2007. – 196 с.
33. Условные знаки для топографических планов масштаба 1:5 000, 1:2 000, 1:1 000, 1:500 / ГУГК. – М.: Недра, 1989. – 286 с.